

Brussel, 24.8.2020
COM(2020) 469 final

2020/0222 (NLE)

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot toekenning van tijdelijke steun op grond van Verordening (EU) 2020/672 van de Raad aan Spanje om het risico op werkloosheid in een noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• **Motivering en doel van het voorstel**

In Verordening (EU) 2020/672 van de Raad (“SURE-verordening”) is het rechtskader vastgesteld waarbinnen de Unie aan een lidstaat die een ernstige economische verstoring ondervindt of dreigt te ondervinden als gevolg van de COVID-19-uitbraak, financiële bijstand kan verlenen. Steun in het kader van SURE dient voor het financieren van hoofdzakelijk werktijdverkortingsregelingen of soortgelijke maatregelen ter bescherming van werknemers en zelfstandigen, en zodoende voor het verminderen van werkloosheid en inkomensverlies, alsook, in aanvulling daarop, voor de financiering van sommige maatregelen op gezondheidsgebied, met name op de werkplek.

Op 3 augustus 2020 heeft Spanje de Unie om financiële bijstand op grond van de SURE-verordening verzocht. Overeenkomstig artikel 6, lid 2, van de SURE-verordening heeft de Commissie de Spaanse autoriteiten geraadpleegd om de door de COVID-19-pandemie veroorzaakte plotse en sterke stijging te verifiëren van de werkelijke en geplande uitgaven die rechtstreeks verband houden met zijn werktijdverkortingsregelingen voor werknemers, soortgelijke regelingen die specifiek op zelfstandigen en werknemers in de toeristische sector zijn gericht, en ziekte-uitkeringen voor met COVID-19 besmette werknemers. Met name gaat het om:

- (a) een looncompensatie van maximaal 70 % van het basissalaris voor werknemers die op non-actief zijn gesteld in het kader van de werktijdverkortingsregeling “ERTE” (*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*). De compensatie is gemaximeerd op een bedrag van 1 098,09 EUR per maand, dat kan worden verhoogd tot 1 254,96 EUR per maand of 1 411,83 EUR per maand, afhankelijk van het aantal kinderen ten laste van de begunstigde.
- (b) een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van de socialezekerheidsbijdragen, afhankelijk van de grootte van de werkgever, en de maand van het jaar, voor werknemers die aan “ERTE” deelnemen. De vrijstelling houdt gedeerde inkomsten voor de overheid in, die voor de toepassing van Verordening (EU) 2020/672 van de Raad als equivalent aan overheidsuitgaven kunnen worden beschouwd.
- (c) een uitkering voor de “stopzetting van activiteit” (dat wil zeggen, het volledig of gedeeltelijk staken van een anders dan in loondienst verrichte werkzaamheid) en bijbehorende vrijstellingen van de socialezekerheidsbijdragen. De maatregel voorziet in maandelijkse betalingen terwijl de bedrijven gesloten moeten zijn of, indien zij open zijn, hun omzet met meer dan 75 % moet zijn gedaald.
- (d) een uitkering voor “vaste seizoenswerkers” in de toeristische sector die hun activiteit niet op de geplande datum hebben kunnen hervatten;
- (e) een vrijstelling voor werkgevers van de betaling van socialezekerheidsbijdragen (ten belope van 50 %) ter ondersteuning van het “behoud van werkgelegenheid in de toeristische sector” tijdens de noodtoestand en daarna, met behoud van een minimumniveau van sociale bescherming voor verschillende categorieën werknemers. Een gemiddelde van de totale maandelijkse uitgaven en het aantal personen voor wie ondernemingen subsidies hebben ontvangen, geeft een gemiddelde uitgave per persoon per maand van ongeveer 192 EUR.
- (f) ziekte-uitkeringen voor werknemers die afwezig zijn als gevolg van COVID-19 (hetzij wegens preventieve isolatie, hetzij wegens besmetting). De maatregel is

vergelijkbaar met de regeling voor ongevallen op het werk (dat wil zeggen, de uitkeringen zijn hoger en worden betaald door het socialezekerheidsfonds vanaf de eerste dag afwezigheid), met uitkeringen die zijn gemaximeerd op 75 % van het basissalaris.

Spanje heeft de Commissie de nodige informatie verschaft.

Rekening houdende met het beschikbare bewijsmateriaal stelt de Commissie de Raad voor om een uitvoeringsbesluit vast te stellen waarbij op grond van de SURE-verordening ten behoeve van de bovengenoemde maatregelen financiële bijstand aan Spanje wordt verleend.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Het voorliggende voorstel is volledig verenigbaar met Verordening (EU) 2020/672 van de Raad, op grond waarvan het voorstel wordt gedaan.

Dit voorstel vormt een aanvulling op een ander wetgevingsinstrument van de Unie om steun te verlenen aan lidstaten in noodsituaties, namelijk Verordening (EG) nr. 2012/2002 van de Raad van 11 november 2002 tot oprichting van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (“Verordening (EG) nr. 2012/2002”). Op 30 maart is Verordening (EU) 2020/461 van het Europees Parlement en de Raad vastgesteld; bij die verordening wordt het toepassingsgebied van het bovengenoemde instrument uitgebreid tot grote volksgezondheids crises en wordt bepaald welke specifieke acties in aanmerking komen voor financiering.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel maakt deel uit van een reeks maatregelen die zijn genomen in respons op de huidige COVID-19-pandemie, zoals het corona-investeringsinitiatief, en vormt een aanvulling op andere instrumenten die de werkgelegenheid ondersteunen, zoals het Europees Sociaal Fonds en het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD)/InvestEU. Aangezien dit instrument gebruik maakt van het opnemen en verstrekken van leningen om de lidstaten in dit specifieke geval van de COVID-19-uitbraak te ondersteunen, fungeert dit voorstel als tweede verdedigingslinie voor de financiering van regelingen voor werktijdverkorting en soortgelijke maatregelen, die banen en dus ook werknemers en zelfstandigen helpen te beschermen tegen het risico van werkloosheid.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag voor dit instrument is Verordening (EU) 2020/672 van de Raad.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Het voorstel komt er na een verzoek van een lidstaat en is een blijk van Europese solidariteit, doordat financiële bijstand van de Unie in de vorm van tijdelijke leningen wordt verstrekt aan een lidstaat die zwaar door de COVID-19-uitbraak wordt getroffen. Deze financiële bijstand vormt een tweede verdedigingslinie voor een overheid die wordt geconfronteerd met een tijdelijke toename van de overheidsuitgaven voor werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen om banen te beschermen, en dus ook om werknemers en zelfstandigen te beschermen tegen het risico op werkloosheid en inkomstenverlies.

Deze steun helpt de getroffen bevolking en draagt bij tot het beperken van de directe maatschappelijke en economische gevolgen van de COVID-19-crisis.

- **Evenredigheid**

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Het gaat niet verder dan wat nodig is om de met het instrument beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Het voorstel moest dringend worden voorbereid zodat het tijdig kan worden aangenomen door de Raad. Daardoor kon geen raadpleging van de belanghebbenden worden uitgevoerd.

- **Effectbeoordeling**

Gezien de urgentie van het voorstel heeft geen effectbeoordeling plaatsgevonden.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De Commissie moet leningen op de financiële markten kunnen aangaan en deze vervolgens kunnen gebruiken om zelf leningen te verstrekken aan de lidstaten die financiële bijstand vragen in het kader van het SURE-instrument.

Naast de garanties van de lidstaten worden ook andere waarborgen in het systeem ingebouwd om de financiële soliditeit van de regeling te garanderen:

- een strikte en conservatieve benadering van financieel beheer;
- een leningenportefeuille die zodanig is opgebouwd dat het concentratierisico, het jaarlijkse risico en de buitensporige blootstelling aan risico's van individuele lidstaten beperkt blijven en die er tegelijkertijd voor zorgt dat voldoende middelen kunnen worden toegekend aan de meest behoeftige lidstaten; en
- de mogelijkheid om schulden door te rollen.

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot toekenning van tijdelijke steun op grond van Verordening (EU) 2020/672 van de Raad aan Spanje om het risico op werkloosheid in een noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2020/672 van de Raad van 19 mei 2020 betreffende de instelling van een Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als gevolg van de COVID-19-uitbraak¹, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 6 augustus 2020 heeft Spanje de Unie om financiële bijstand verzocht als aanvulling op zijn nationale inspanningen om aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers het hoofd te bieden.
- (2) De COVID-19-uitbraak en de buitengewone maatregelen die Spanje heeft getroffen om de uitbraak en de sociaal-economische en gezondheidseffecten daarvan in te perken, zullen naar verwachting een dramatisch effect op de overheidsfinanciën hebben. Volgens de voorjaarsprognose 2020 van de Commissie zou Spanje tegen het einde van 2020 een overheidstekort van 10,1 % van het bruto binnenlands product (bbp) en een schuld van 115,6 % van het bbp hebben. Volgens de tussentijdse zomerprognose 2020 van de Commissie zou het bbp van Spanje in 2020 met 10,9 % krimpen.
- (3) Door de COVID-19-uitbraak is een aanzienlijk deel van de beroepsbevolking in Spanje inactief geworden. Een en ander heeft geresulteerd in een plotse en sterke stijging van de overheidsuitgaven van Spanje ten behoeve van de werktijdverkortingsregeling, soortgelijke regelingen die specifiek op zelfstandigen en werknemers in de toeristische sector zijn gericht, en ter ondersteuning van volksgezondheidsmaatregelen, zoals uiteengezet in de overwegingen 4 tot en met 9.
- (4) Meer bepaald is met “koninklijk wetsbesluit 8/2020”, “koninklijk wetsbesluit 11/2020” en “koninklijk wetsbesluit 24/2020”, waarvan sprake in het verzoek van Spanje van 3 augustus 2020, looncompensatie ingevoerd tot maximaal 70 % van het basissalaris van de in het kader van de werktijdverkortingsregeling “ERTE” (“*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*”) op non-actief gestelde werknemers. De compensatie is gemaximeerd op een bedrag van 1 098,09 EUR per

¹ PB L 159 van 20.5.2020, blz. 1.

maand, dat kan worden verhoogd tot 1 254,96 EUR per maand of 1 411,83 EUR per maand, afhankelijk van het aantal kinderen ten laste van de begunstigde.

- (5) De autoriteiten hebben ook een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van de socialezekerheidsbijdragen ingevoerd, afhankelijk van de grootte van de werkgever, en de maand van het jaar, voor werknemers die aan “ERTE” deelnemen. De vrijstelling houdt gedeelde inkomsten voor de overheid in, die voor de toepassing van Verordening (EU) 2020/672 van de Raad als equivalent aan overheidsuitgaven kunnen worden beschouwd.
- (6) Voor zelfstandigen hebben de autoriteiten een uitkering voor de “stopzetting van activiteit” (dat wil zeggen, het volledig of gedeeltelijk staken van een anders dan in loondienst verrichte werkzaamheid) en bijbehorende vrijstellingen van de socialezekerheidsbijdragen ingevoerd. De maatregel voorziet in maandelijkse betalingen terwijl de bedrijven gesloten moeten zijn of, indien zij open zijn, hun omzet met meer dan 75 % moet zijn gedaald.
- (7) Er zijn ook maandelijkse betalingen ingevoerd voor “vaste seizoenswerkers” in de toeristische sector die door de COVID-19-uitbraak hun activiteit niet op de geplande datum hebben kunnen hervatten, op basis van “koninklijk wetsbesluit 15/2020”, waarvan sprake in het verzoek van Spanje van 3 augustus 2020.
- (8) Bij “koninklijk wetsbesluit 8/2019”, “koninklijk wetsbesluit 12/2019”, “koninklijk wetsbesluit 7/2020” en “koninklijk wetsbesluit 25/2020”, waarvan sprake in het verzoek van Spanje van 3 augustus 2020, is voor werkgevers een vrijstelling ingevoerd van de betaling van socialezekerheidsbijdragen (ten belope van 50 %) ter ondersteuning van het “behoud van werkgelegenheid in de toeristische sector” tijdens de noodtoestand en daarna, met behoud van een minimumniveau van sociale bescherming voor verschillende categorieën werknemers. Een gemiddelde van de totale maandelijkse uitgaven en het aantal personen voor wie ondernemingen subsidies hebben ontvangen, geeft een gemiddelde uitgave per persoon per maand van ongeveer 192 EUR.
- (9) Tot slot heeft Spanje de ziekte-uitkeringen voor werknemers die afwezig zijn als gevolg van COVID-19 (hetzij wegens preventieve isolatie, hetzij wegens besmetting) verlengd op grond van “koninklijk wetsbesluit 6/2020” en “koninklijk wetsbesluit 13/2020”, waarvan sprake in het verzoek van Spanje van 3 augustus 2020. De maatregel is vergelijkbaar met de regeling voor ongevallen op het werk (dat wil zeggen, de uitkeringen zijn hoger en worden betaald door het socialezekerheidsfonds vanaf de eerste dag afwezigheid), met uitkeringen die zijn gemaximeerd op 75 % van het basissalaris.
- (10) Spanje voldoet aan de voorwaarden van artikel 3 van Verordening (EU) 2020/672 om financiële bijstand te kunnen aanvragen. Spanje heeft de Commissie het nodige bewijsmateriaal verschaft dat de werkelijke en geplande overheidsuitgaven sinds 1 februari 2020 met 23 803 573 600 EUR zijn gestegen als gevolg van de nationale maatregelen om de sociaal-economische gevolgen van de COVID-19-uitbraak het hoofd te bieden. Het hogere bedrag dat rechtstreeks verband houdt met de werktijdverkortingsregeling “ERTE” en soortgelijke maatregelen die specifiek op zelfstandigen en werknemers in de toeristische sector zijn gericht, vormt een plotse en sterke stijging vanwege de bijna onmiddellijke en ongekennde toename van het aantal begunstigden dat onder deze regelingen valt en de omvang van de betreffende uitkeringen in Spanje. Spanje is voornemens om 1 660 000 000 EUR van de stijging van het uitgavenbedrag uit Uniemiddelen te financieren.

- (11) De Commissie heeft, overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) 2020/672, Spanje geraadpleegd en heeft de plotse en sterke stijging geverifieerd van de werkelijke en geplande overheidsuitgaven die rechtstreeks verband houden met werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen, alsook de gebruikmaking van de ter zake relevante gezondheidsgerelateerde maatregelen in verband met de COVID-19-uitbraak, waarvan sprake in het verzoek van 3 augustus 2020.
- (12) Daarom moet financiële bijstand worden verleend om Spanje te helpen het hoofd te bieden aan de sociaal-economische gevolgen van de ernstige economische verstoring als gevolg van de COVID-19-uitbraak.
- (13) Dit besluit laat de uitkomst onverlet van eventuele procedures met betrekking tot verstoringen van de werking van de interne markt, met name op grond van de artikelen 107 en 108 VWEU. Het doet geen afbreuk aan het vereiste dat de lidstaten, overeenkomstig artikel 108 VWEU, de Commissie op de hoogte brengen van voorgenomen steunmaatregelen.
- (14) Spanje moet de Commissie op regelmatige basis informeren over de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven, zodat de Commissie kan beoordelen in hoeverre Spanje die uitgaven ten uitvoer heeft gelegd.
- (15) Bij het besluit om financiële bijstand te verlenen is rekening gehouden met bestaande en verwachte behoeften van Spanje en met verzoeken om financiële bijstand op grond van Verordening (EU) 2020/672 die reeds door andere lidstaten zijn ingediend of gepland, met toepassing van de beginselen gelijke behandeling, solidariteit, evenredigheid en transparantie. Met name is het bedrag van de lening vastgesteld om naleving te waarborgen van de op de leningenportefeuille toepasselijke prudentiële regels zoals omschreven in Verordening (EU) 2020/672 van de Raad,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Spanje voldoet aan de voorwaarden van artikel 3 van Verordening (EU) 2020/672.

Artikel 2

1. De Unie stelt Spanje een lening van maximaal 21 324 820 449 EUR beschikbaar. De lening heeft een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar.
2. De periode waarin de bij dit besluit verleende financiële bijstand beschikbaar is, bedraagt 18 maanden te rekenen vanaf de eerste dag na de inwerkingtreding van dit besluit.
3. De Commissie stelt de financiële bijstand van de Unie in maximaal tien tranches beschikbaar aan Spanje. Een tranche kan in één of meer deeltranches worden uitbetaald. De looptijden van de deeltranches in het kader van de eerste tranche kunnen langer zijn dan de in lid 1 bedoelde maximale gemiddelde looptijd. In dergelijke gevallen worden de looptijden van verdere deeltranches zodanig vastgesteld dat de in lid 1 genoemde maximale gemiddelde looptijd in acht is genomen als alle tranches zijn uitbetaald.
4. De vrijgave van de eerste tranche hangt af van de inwerkingtreding van de in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde leningsovereenkomst.

5. Spanje betaalt de in artikel 4 van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde financieringskosten van de Unie voor elke tranche, vermeerderd met alle vergoedingen, kosten en uitgaven van de Unie die uit financiering voortvloeien.
6. De Commissie beslist over de omvang en de vrijgave van de tranches, alsmede over de omvang van de deeltranches.

Artikel 3

Spanje mag de volgende maatregelen financieren:

- (a) de werktijdverkortingsregeling “ERTE” (“*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*”) voor werknemers, zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 8/2020 van 17 maart (hoofdstuk II, artikelen 22-28), koninklijk wetsbesluit 18/2020 van 12 mei en koninklijk wetsbesluit 24/2020 van 26 juni (artikelen 1-7);
- (b) de buitengewone maatregelen inzake socialezekerheidsbijdragen voor werknemers die onder ERTE vallen, zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 8/2020 van 17 maart (hoofdstuk II, artikelen 22-28), koninklijk wetsbesluit 18/2020 van 12 mei, koninklijk wetsbesluit 24/2020 van 26 juni (hoofdstuk I, artikel 4);
- (c) de uitkering wegens “stopzetting van activiteit” en de bijbehorende vrijstelling van de socialezekerheidsbijdragen, zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 8/2020 van 17 maart (artikel 17), gewijzigd bij koninklijk wetsbesluit 11/2020 van 31 maart (slotbepaling 1.8) en bij koninklijk wetsbesluit 24/2020 van 26 juni (artikel 8);
- (d) de steunregeling voor “vaste seizoenswerkers” zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 15/2020 van 21 april (slotbepaling 8);
- (e) de gedeeltelijke vrijstelling voor werkgevers van de betaling van socialezekerheidsbijdragen ter ondersteuning van het “behoud van werkgelegenheid in de toeristische sector” zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 8/2019 van 8 maart, koninklijk wetsbesluit 12/2019 van 11 oktober, koninklijk wetsbesluit 7/2020 (artikel 13) van 12 maart en koninklijk wetsbesluit 25/2020 (slotbepaling 4);
- (f) ziekte-uitkeringen voor werknemers die afwezig zijn als gevolg van COVID-19, zoals vastgesteld bij koninklijk wetsbesluit 6/2020 van 10 maart (artikel 5) en koninklijk wetsbesluit 13/2020 van 7 april (slotbepaling 1).

Artikel 4

Spanje stelt de Commissie uiterlijk op [DATUM: 6 maanden na de bekendmakingsdatum van dit besluit], en nadien om de zes maanden, in kennis van de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven totdat die geplande overheidsuitgaven volledig ten uitvoer zijn gelegd.

Artikel 5

Dit besluit is gericht tot het Koninkrijk Spanje.

Artikel 6

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter